

Beretning ved DN Favrskovs årsmøde

23. november 2022.

Den lokale naturpolitiske situation og DNs indsats

Vi oplever stor interesse for natur, miljø og klima blandt politikere, både på landsplan og lokalt. Vi oplevede det i forbindelse med kommunalvalget i 2021 og nu ved folketingsvalget i 2022, hvor vi begge gange havde vælgermøder om vore mærkesager. Det lover godt for fremtiden og giver gode muligheder for at samarbejde om flere projekter.

I forvejen havde vi et fint samarbejde med kommunen om KlimaFavrskov, hvor vi sidder i en styregruppe sammen med Erhvervsrådet og flere forvaltningsgrene med henblik på bl.a. klimauger. Vi har en repræsentant i kommunens Bæredygtighedsudvalg og vi er også blevet taget godt imod nu, hvor kommunen skal til at udarbejde plan- og bæredygtighedsstrategi som forløber for den kommende kommuneplan. Her havde vi fremsendt en række ideer, som nu bliver taget videre til forvaltningen til nærmere vurdering. Så må vi se, hvad der kommer med.

Samarbejdet er udtryk for en mere bevidst linje generelt i DN i de senere år, hvor vi gerne vil gå positivt ind i de ting, hvor det giver mening, i modsætning til tidligere, hvor vi overvejende bare var afventende og påklagede de ting, som vi mente var problematiske. Men det skal understreges, at vi også fortsat er meget opmærksomme her, og vi holder os bestemt ikke tilbage med at klage, hvis der kommer afgørelser, som vi ikke finder OK.

Vi arbejder målrettet for fortsat at være en af de mest aktive afdelinger i landet. Hertil bruger vi bl.a. et årligt møde om strategi og handlingsplaner for afdelingen, hvor vi drøfter, hvad vi skal arbejde med i arbejdsgrupper og bestyrelse, og sætter konkrete mål for aktiviteterne. Kapitel 2 i beretningen er således i store træk en afspejling heraf for året 2022.

Den vilde natur langs Voer Mølle Å

Resultater i det forgangne år

Naturoplevelser

Ture er fortsat en af de mest centrale opgaver for at give medlemmer og andre interesserede en naturoplevelser. Samtidig en mulighed for at lære DN at kende og opnå medlemskab. Vi har haft 5 ture med ca. 200 deltagere – langt de fleste på svampeturene.

- 19/03 Fin tur langs Lilleåen ved Hinnerup
- 31/05 Vellykket fugletur med DOF (25 deltagere) Teglværkssøerne, Dybdalen, Lilleåen
- 02/07 Biodiversitet med Vibe (Favrskov Kommune) fra Fugletårn Damsbro Mose til Søftendalen og Ny Himmerigskov
- 24/09 Svampetur ved Hinnerup i skoven bag biblioteket
- 24/09 Svampetur ved Hammel bag Ridecentret

Den traditionelle svampetur ved Bidstrup blev aflyst i år, men ventes gennemført i 2023

Vi modtog en henvendelse fra Favrskov kommune, og lavede derfor en special svampetur for de ukrainske flygtninge, der bor på Skaghøj i Hammel, biolog Søren Westermann var guide. Turen blev afholdt, den 8. oktober og den var en stor succes. Søren fik stor ros af deltagerne, som var glade for de mange svampe, de fik med hjem hjem.

Resultater i det forgangne år - fortsat

Andre arrangementer, oplevelser for familier m.m.

Skovens dag i maj blev afholdt i Skjød den 1. maj i samarbejde med Favrskov kommune, Friluftsrådet og Skjød Borger- og Idrætsforening. Temaet var "En dag i Biodiversitetens tegn". Der var masser af aktiviteter blandt andet TimbersportS, bueskydning og mange flere. I DN byggede vi fuglekasser med børnene, lavede bålpandekager og fortalte om, hvad Danmarks Naturfredningsforening kan og vil.

Naturens uge (5. til 11. september) faldt sammen med andre aktiviteter, bl.a. Hammel Hestemarked. Derfor valgte vi at afholde et fyraften-arrangement "Gå på opdagelse i kommunens hemmelige skov" mandag den 5. september. Den var en opdagelsesrejse ind i en skovs forunderlige univers. For allerførste gang oplevede deltagerne Favrskov kommunes nye skovstykke, som findes i udkanten af Frijsenborgskoven. Det var en fint arrangement for dem, der kom, men det var desværre ikke så mange som vi havde forventet. Det har nok været lidt op ad bakke for børnefamilier at komme sådan en dag. Også dette arrangementet var et samarbejde mellem en række foreninger, Danmarks Naturfredningsforening Favrskov og Favrskov Kommunes naturvejleder Vibe Søndergård

Andre offentlige arrangementer, messer, markedsdage o.l.

Vi har genoptaget den type arrangementer. 30. oktober havde vi en stand på Hadsten Familiemesse. Vi stod umiddelbart inden for i foyeren og havde kontakt til rigtig mange. Målgruppen var børnefamilierne, og de mindre børn var glade for at se de udstoppede dyr, lavede kastanje dyr og tegnede masser af "natur medaljer". Vi fik udleveret en del informationsmateriale og gratis prøvemedlemskaber.

Adgang til naturen

Vi har en række stier, som DN er ansvarlige for og som vi vedligeholder mere eller mindre i samarbejde med kommunen. Fx stien langs Lilleåen nord for Hinnerup, hvor kommunen nu har betalt nye spange over de mange grøfter. Det er lidt svært at holde stien farbar mht. brændenælder mm i sommerperioden. Græsningslauget gør en del, da de alligevel er ude for at slå opvækst under hegnene, men der er dele af strækningen, hvor man føler sig nødsaget til at gå inde i foldene, så vi håber at flere fra området vil medvirke til at passe den.

Vi har et lille udestående med kommunen omkring fornyelse af et skilt ved stien fra Grundfør gennem Haraldslundskoven ned til Haraldslundsvej, da det ikke fremgår, at det er DN og den lokale borgerforening i Grundfør, der står for det, men det løser sig nok i 2023.

Viden og holdninger

Pressearbejde, hjemmeside, nyhedsbreve og Facebook

Vi har udsendt 6 nyhedsbreve i 2022. Typiske op imod arrangementer. De kan genfindes på vores hjemmeside under [nyheder](#). Der er ca. 960 modtagere, så det er det vigtigste forum til at formidle vore aktiviteter til medlemmer og andre interesserede.

Vi modtager meget gerne ideer, tips og forslag til indhold til både hjemmeside, nyhedsbreve og facebookside.

Vælgermøder

Som nævnt i indledningen, har vi holdt vælgermøder både i forbindelse med kommunalvalget i 2021 og det seneste folketingsvalg her i 2022. På dette sidste deltog 10 ud af de 14 partier, og vi havde taget 4 centrale temaer på dagsordenen, nemlig

1. vort forslag om en Naturlov, der skal give mere plads til naturen og skabe sammenhæng i lovgivningen, så de forskellige regler ikke modarbejder naturen.
2. Landbruget som en vigtig nøgle til at løse klimaudfordringerne, dvs. bl.a. indførelse af en CO2-afgift. Vi nævnte også CO2-afgift på andre brancher, fx byggematerialer, hvor fx mineraluld bruger enorme mængder energi, men er meget billigere end mere bæredygtige materialer som fx træfiber.

3. Drikkevand, hvor vi bl.a. ønsker sprøjtefri zoner, mere natur og indsats mod gamle depoter
4. Affald og bæredygtig livsstil. Det sidste emne nåede vi ikke rigtigt, men det var også en kalkuleret risiko, da det var vigtigt at komme rimeligt i dybden frem for blot at skøjte hen over emnerne.

Stort set alle deltagende partier undtagen ét var med på vore forslag, dog med varierende mening om hvad det vil sige, så det blev lidt mere tydeligt, hvem der støtter forslagene helhjertet.

Dialog med politikere og embedsmænd i kommunen

Vi har i år nu igen haft møder med formændene for Plan- og Landdistriktudvalget og Teknik- og Miljøudvalget, direktøren for Teknik og Miljø og chefen for Natur og miljø for at drøfte en række spørgsmål om natur, miljø og klima. Vi havde bl.a. inviteret dem og andre interesserede fra byrådet på en ekskursion til en ejendom nær Silkeborg, hvor ejeren (Peder Størup) igennem flere år har haft heste på nogle naturarealer uden tilskudsfordring.

Målet med ekskursionen var at inspirere til at opgradere nogle af kommunens naturplejearealer, hvor der i dag enten ikke sker helårsgræsning eller sker helårsgræsning med kvæg som vinterfodres, så dyrene ikke laver den ravage, som især er vigtig i nogle naturområder. De står i stedet inaktive det meste af dagen ved foderpladserne. Vi er meget opmærksomme på at det skal være muligt at finde foder, da det jo ikke må blive dyremishandling.

Vi sidder som nævnt andetsteds i både §17-stk-udvalget, det såkaldte bæredygtighedsudvalg, styregruppen for KlimaFavrskov og i Grønt Råd. I forbindelse med disse aktiviteter har vi haft et særskilt møde med kommunens medarbejdere om klimaplanen, nu da kommunen er en del af DK2020-samarbejdet. Her deltog desuden Thomas Mikkelsen, der på det tidspunkt sad i Aarhus kommune, men i rollen som Concitos forlængede arm mht. at sikre det faglige indhold i klimaplanen.

Desuden har vi traditionelt haft møde med sagsbehandlerne indenfor hhv. Natur, landbrug og "Trafik og Ejendomme" om en række naturemner. Det har været godt at sidde ansigt til ansigt for at få forskellige spørgsmål belyst mht. baggrund og muligheder. Lige nu har vi en lang liste med emner, som vi skal have vendt her. Specielt om klima har vi haft flere møder, da vi sidder i en styregruppe for KlimaFavrskov, jf. særskilt afsnit om klima.

Kommunens, Regionens og Statens planer

Vi forholder os til og søger indflydelse på kommunens planer for at styrke natur, miljø og klima og har i år sendt en række forslag til arbejdet med den kommende plan- og bæredygtighedsstrategi, der er forløberen for kommuneplanen (Se indledningen).

Vi har også sendt høringssvar vedr. Spildevandsplanen og har fået et pænt svar. Flere ting kom med eller var indeholdt i de ting, som man allerede arbejder med, så vi oplevede også her, at der er lydhørhed overfor høringssvar fra borgerne, hvad der ellers ikke har været så gode traditioner for tidligere.

Vore forslag til byrådets budgetforhandlinger for 2023 blev alle afvist, ligesom de allerfleste andre indsendte forslag pga. bundne opgaver på det sociale område. Vi arbejder dog på at få nogle af forslagene gennemført alligevel via de eksisterende driftsmidler, da især et af dem er noget presserende, nemlig bekæmpelse af den invasive plante Rød Hestehov ved Norring Møllebæk og Lilleåen, hvor den nu breder sig uhæmmet og vil med tiden nå helt til Langå, hvis ikke det bliver stoppet.

Kommunens klimaplan var i høring hen over sommeren. Her sendte vi også et seriøst høringssvar, selvom det var lidt svært at få afklaret i sommerferieperioden. Dette og flere andre høringssvar ligger i øvrigt på vores hjemmeside dn.dk/favrskov.

Staten havde i foråret en høring om N2000-områderne, hvoraf vi har en del af området ved Bjerre- og Haslund skove. Vi foreslog at man udvider området længere mod syd, så det bl.a. kommer til at omfatte Tusø skov, der også er en fin gammel stævningsskov og som vi i øvrigt arbejder på at få med i fredningen omkring Lysnet. Desværre har vi ikke nogen forventning om, at det sker.

Miljøstyrelsen har udsendt en orientering om kortlægning af naturmæssigt særlig værdifuld privat skov og også her har vi været aktive mht. at få skovene i Favrskov med. Vi har derfor sendt kommunens skovrapporter til Styrelsen, og vi overvejer, hvordan vi ellers kan få peget på andre skovområder, fx de mange fine områder i Bidstrupskovene, Tusø skov og de mindre skovområder langs flere vandløb (Norring Møllebæk og Voer Mølleå mfl.).

Naturstyrelsen har haft en høring om udlæg af mere urørt skov på deres arealer. Vi har her sendt høringssvar om at vi er generelt meget glade for udlæg af urørt skov, men lige på Lysnet vil det være et problem, idet vi med fredningen her vil forsøge at holde toppen og overdrevene fri for opvækst.

Sidst i foråret sendte vi forslag til høringssvar til Miljøministeriet vedr. Vandområdeplanerne med forslag om at medtage flere projekter til genslyngning af vandløb i kommunen. Det var et tillæg til DNS generelle høringssvar, som vort sekretariat står for. Her har vi større håb om at noget af det kommer med. Vi forventer at ministeriet barsler med den endelige plan den 22/12 2022.

Viden og holdninger - fortsat

Skoler og andre uddannelsesinstitutioner

Vi har samarbejde med skolerne, gymnasiet og Hadsten Højskole i forbindelse med klimaugerne, men har også været gæstelærer om biodiversitet på en skole. Det er meget livsbekræftende at deltage her.

Biblioteker og naturvejledere

Ud over det "daglige" samarbejde med kommunens naturvejledere om Skovens- og Natursens dag mm havde vi i år en særlig udstilling om naturen på biblioteket i Hadsten, Sløjfen. Ved åbningen 1. juli havde vi en bod med fuglekassebyggeri på pladsen foran Sløjfen. Det var meget hyggeligt med børnefamilier og en hel børnehave, der kom der.

Øvrige samarbejdsrelationer

Vi er med i forskellige andre fora for sikre en grøn vinkel på arbejdet: Koordinationsforum for grundvand, Skovbrugerrådet for NST Kronjylland, FrivilligCenter Favrskov m.f.

Møder med lodsejere

Det hænder, at lodsejere henvender sig for at spørge om råd og vejledning for deres naturområder eller konkrete projekter/sager. I år har vi besøgt en skovejer, der har en relativ ny skov og var i tvivl om hvordan han nu skulle vedligeholde den naturnært. Skoven er tilplantet med mange forskellige træarter, så der er et fint potentiale og vi anbefalede derfor at lade sankere fjerne ammetræerne og lade resten være.

Debatarrangementer

Under overskriften Viden og holdninger hører også, at vi vil afholde debatarrangementer. Som en del af det, har vi indledt årsmødet her med foredrag fra Sebastian Jonshøj om DN's mærkesag: Mere plads til naturen eller "Giv naturen lov".

Klima

DN var oprindelig den drivende kraft i initiativgruppen KlimaFavrskov, men kommunen har nu overtaget tovholderrollen fra 2021, og vi sidder i en styregruppe sammen med flere af kommunens forvaltningsgrene og erhvervsrådet. Det lykkedes at få gennemført en række fine arrangementer i ugerne 13 og 14 med mange aktører.

DN stod for eller var medarrangør i et par aktiviteter

1. Busture med skolebørn til klimahotspots: Vindmølle, solvarmeanlæg, biogasanlæg og en drænet tørvemose.
2. Et fint møde om lokale energifællesskaber med indlæg fra en ildsjæl fra landsbyen Brennerup ved Middelfart og flere eksperter. Vi er spændt på, om det bærer frugt i Favrskov

Planlægningen af aktiviteter i ugerne 16 og 17 i 2023 er i gang, og vi hører gerne fra interesserede, som har ideer hertil.

Vi vil dygtiggøre os

Flere bestyrelsesmedlemmer har deltaget i kurser og netværk, ligesom vi har deltaget ret talstærkt i møder i DN-Samråd i Østjylland, der også tjener til fælles viden.

Ren og beskyttet natur

Det er en traditionel DN-opgave, at være aktiv som naturvogter ved at tage problemer op med lodsejere eller ved anmeldelse af ulovligheder til myndighederne, f.eks. efter henvendelser fra vore medlemmer og andre naturinteresserede borgere.

I år har vi kun haft meget få anmeldelser af noget, vi anser som ulovligheder, f.eks. terrænregulering indenfor åbeskyttelseslinjen langs Gudenåen ved Ulstrup. Jf. følgende afsnit om sager kan vi gøre op, at vi i årets løb også har haft meget få klager til klagenævne, nemlig en klage over vaskeplads med salt i Hammel og en klage over en revurdering af en husdyrgodkendelse.

Vi har tilsvarende kun meget få afgørelser, faktisk kun én, hvor vi fik medhold, nemlig om placering af en gyllebeholder på Rosenlundvej, Langå. Man må altså ikke placere en stor gyllebeholder ude i landskabet, uden at den i det mindste skal passe til det lokale behov. Vi har set flere forsøg på sådanne placeringer til at aftage afgasset gylle og henviser til at placere dem nær eksisterende bygningskomplekser.

Vi har flere sager liggende i klagenævnene, da de desværre er meget bagud i sagsbehandlingen.

Vi skal opfordre vore aktive medlemmer til at henvende sig, hvis I ser overgreb på naturen, spærringer af veje og stier mm. og vær med til at kæmpe for en rigere natur, et renere miljø og en bæredygtig fremtid

Sage

- Husdyrbrug og miljø

Vi har forholdt os til alle større kommunale miljøgodkendelser af husdyrbrug, der ofte resulterer i udvidelse af dyreholdet, og har indsendt høringssvar til mange af dem. Vi er ærgerlige over, at kravene til husdyrgodkendelserne ikke er stærkere, da staldene via ventilationsskorstenene udsender store mængder ammoniak og generende lugt. Ammoniak er skadelig for folkesundheden og en kraftig gødning, der skader naturarealer i omgivelserne. Men på grund af reglerne er det sjældent, at der er noget at komme efter.

I høringssvar har vi reelt kun mulighed for at anmode om ændring af placeringen eller at foreslå afskærmende beplantning omkring dem.

- Solceller

Der kører for tiden en del debatter om større energianlæg, specielt solceller. Vi har allerede fået et i Favrskov nær Voldby, som vi ikke havde indvendinger imod. Kommunen har inviteret potentielle projektmagere til at indsende forhåndsadvise om forventede ansøgninger. Der skulle være kommet en del, som vi ikke har set. Kommunen har valgt ikke på forhånd at udlægge områder i kommuneplanen. I stedet vil man udarbejde kriterier, der supplerer kommuneplanen.

Vores holdning har været, at hvis det er et OK sted set ud fra en overordnet vurdering af natur, landskab og afstand til infrastruktur mm, så må vi støtte det, selvom nogle naboer vil være imod og forsøge at få os med til at klage.

Arbejdsgrupper/Projekter

- Sti-projekter / "Favrskovruterne"

Favrskov kommune revitaliserede projekt "Favrskovruterne" i 2018, hvor DN var med, men det har ligget stille de sidste par års tid, hvor kommunen har skiftet en del af bemanningen.

Se stierne på www.udinaturen.dk

- Kæmpe Bjørneklo

Vores "Bjørneklo bande" arbejder ufortrødent videre. De områder, som vi startede med i 2008, ser fine ud, om end der fortsat popper enkelte planter op hist og her på grund af tilstrømning af frø fra andre områder, der først er kommet under bekæmpelse senere. De nyere områder, som vi tog ind for 5-6 år siden krævede en særlig stor indsats i starten, f.eks. langs Norring Møllebæk, men vi oplever nu, at der stort set er rensat nu. Vi har så til gengæld opdaget nogle pletter lidt længere væk fra åen, som vi har taget os af.

Vi tog Granslev å og Vore Mølleå opstrøms skovene ved Bidstrup ind i projektet i 2020. Det har været en stor opgave at overkomme, og der vil gå et par år endnu, før det rigtigt slår igennem. Der er enkelte områder længere væk fra åerne, vi ikke har kunne overkomme. Det gør vi måske senere, selvom vi dog har henstillet til lodsejerne selv at tage fat. Enkelte af lodsejerne er gået med i arbejdet sammen med os.

Det er fantastisk at komme ud disse steder, som man ellers ikke kan komme til. Arbejde der gør, at man bliver et med naturen.

- Andre projekter med naturpleje i Favrskov

Vi har en stående opgave i at samarbejde med kommunen om naturplejeopgaver. Vi har ikke været aktive omkring det endnu i 2022, men er lige nu for tiden i dialog med kommunen og Naturstyrelsen om at gøre en indsats i Søftendalen, hvor opvækst af tjørn og andre træer er ved at tage overhånd. Det skyldes bl.a. manglende afgræsning af den nordlige ende i nogle år indtil Naturstyrelsen overtog jorden her. Området er beskyttet af Naturbeskyttelseslovens §3, så vi kan ikke bare gøre det uden tilladelse fra myndighederne. Lodsejer er med på det. Hvis du har tid og lyst er der meget at tage fat på. Kontakt os på favrskov@dn.dk.

- Affaldsindsamling

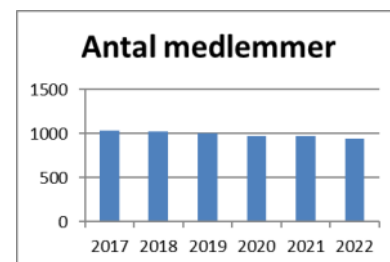
I april deltog mange lokale grupper igen i den årlige indsamling af affald. Også skoler og institutioner deltog. DN bistår bl.a. med at organisere samarbejdet med Favrskov Forsyning om afhentning af det indsamlede affald.

Medlemmerne

Det aktuelle antal medlemmer er 945. Det er ca. 30 færre end sidste år. Tallet er netto antal og dækker over en noget større af- og tilgang. Det vil svinge fra år til år og afhænger bl.a. af, om der sker hvervekampagner i vores kommune, så vi skal nok have iværksat en ny kampagne her igen. Men vi betragter nu alligevel medlemstallet som ret stabilt, hvilket vi ser som positivt i en tid, hvor der er mange tilbud, og hvor foreninger som vores ofte har svært ved at tiltrække yngre medlemmer.

For at sikre fortsat medlemstilgang vil vi afprøve forskellige aktiviteter, som måske kan være interessante. Eksempelvis arrangerede vi i foråret en bustur for medlemmer til nogle af de fine natursteder i kommunen.

Men ellers har vi satset meget på, at vore nyhedsbreve, indlæg til aviserne, hjemmesiden og Facebook kan være medvirkende til kendskab og interesse for DN. Der skal nok bare flere direkte henvendelser til, og vi ser frem til, at DN på landsplan iværksætter nye initiativer på nye platforme.

Aktiv indflydelse i DNs organisation

Vi har også i år været aktive i DNs organisation, har deltaget i repræsentantskabsmøder og møder i samrådet af Østjyske lokalafdelinger, samt deltaget i flere større debatter (om naturpolitik, vindmølleplaner, organisation mm), der har kørt på landsplan i foreningen. Formanden for DN Favrskov er formand for Samrådet af afdelinger i Østjylland.

Flere af vore aktive deltager i nogle af DNs landsdækkende netværk:

- Klimanetværket
- Skovnetværk
- Naturplejenetværk
- Biodiversitetsnetværk
- Kommunikationsnetværk
- Webredaktør-netværket
- Naturguidenetværk
- Råstofnetværket
- Lokalpolitisk Netværk

Afrunding—Det kommende år!

De vigtigste opgaver er fortsat de løbende faste opgaver med lokale sager, ture, familiearrangementer, projekter og arbejdsgrupper, som beskrevet ovenfor.

DN har på landsplan en mærkesag om ”Mere plads til naturen”, som er på dagsordenen til årsmødet. Det handler mest om, at vi fra centralt hold skal arbejde for en Naturlov, men der kan også være lokale aktiviteter, som vi skal se nærmere på, når emnet bliver foldet mere ud fra HB/Sekretariatet og efter videndeling i Samrådet.

Af enkeltssager vil det nok være fredningssagen ved Lysnet, der kommer til at trække mest opmærksomhed, når Natur- og Miljøklagenævnet tager den op igen. Vi havde forventet, at det ville ske i starten af 2022, men vi venter stadig. Desuden vil klimaugerne komme til at tage en del tid i ugerne 16 og 17 2023, selvom kommunen har overtaget tovholderrollen.

Kommunen er i gang med strategiarbejdet forud for næste kommuneplan i det nye byråd. Vi har allerede prøvet at være på forkant mht. at få fremmet natur, miljø og klima, men det skal følges op. Vi har desuden en lang liste med mere konkrete emner til drøftelse med kommunalpolitikere og embedsværk.

Der er nok at tage fat på, så bare kom med!

På bestyrelsens vegne
Alfred Borg, Formand